

SANDARA

Amerikos Lietuvių Tautinės
SANDAROS Organas

Entered as Second-Class matter January 14, 1914, at the Post Office at Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

No. 40 Tel. South Boston 52015.

South Boston, Mass., Spalio (October) 11 d. 1918 m.

Metai V.

Sumišimai Central. Valstybėse.

Europos lietuviai protestuoja prieš vokietijos valdžios saulybes.

Spalio 12 - Laisvės Diena.

EUROPOS LIETUVIAI PROTESTUOJA PRIEŠ VOKIETIJOS VALDŽIOS SAUVALYBES.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on October 9, as required by the act on October 6, 1917.

Centrinės Sąjungos valstybės jau padarė taikos sutartį su Rusija ir Ukraina. Sutartis, padaryta su Rusija, paliečia ir Lietuvą. Rusija pripažino, kad Vokietijos užimtosios teritorijos palaisvinamos nuo visokių pareigų prieš Rusiją, kaip prieš buvusį jų valdytoją, t. y. ji atsisakė nuo savo teisių dėl Lietuvos. — Vokietija vis tvirtina, kad ji pripažystanti užimtųjų tautų valią ir kad iš tų tautų lietuviai jau išreiškė savo valią nepriklausomos valstybės reikalavimu. Bet į taikos tarybas Lietuvos atstovai nebuvo kviešti ir taikos sutartis padaryta be Lietuvos atstovų. Demokratinės tautos laisvės Santara, kaip politinė partija stovinti ant tikrai demokratinio pamato, negali nenurodyti Lietuvos visuomenei ir visam pasauliui, kad toksai šalies, apie kurią buvo tariamasi, gyventojų ignoravimas yra priešingas demokratybės dėsniams ir daro didelę skriaudą tiems, apie kuriuos daromos sutartys, jiems nedalyvaujant.

Abi kariaujanti pusė daug kalba apie mažųjų tautų politinio apsisprendimo teisę, bet tos teisės iš tikro jiedvi nenori pripažinti toms tautoms iš kurų laisvo politinės ateities apsisprendimo nemato sau naudoti. Rusija nuo pat pradžios karo ėmėsi šį tą žadėti Lenkijai, dėl to kad bijojo lenkų, — stipresnės už kitas Rusijos vakarose gyvenančias tautas, — prisidėjimo prie Vokietijos. Ir po revoliucijos Rusijos naujoji valdžia, tos pat priežasties spirama pripažino Lenkiją nepriklausoma valstybe, nuo Lietuvos gi tiek Lvovo, tiek Kersensio valdžia nenorėjo atsisakyti, kaip nuo Rusijos priklausančios šalies. Prancūzai nori turėti iš Vokietijos rytų pusės stiprų sąjungininką prieš Vokietiją ir todėl pritaria Lenkijos norams pagropti Lietuvą ir

kitus kaimynus. Prancūzams pritaria jų sąjungininkai. Prieš tokus imperialistinius planus Demokratinė tautos laisvės Santara visos savo sielos jėga kelia balsą į visą pasaulį.

Iš kitos pusės ir Vokietija, ketindama pripažinti Lietuvą nepriklausoma valstybe, spiria Lietuvos Valstybinę Tarybą padaryti su ja (Vokietija) tokią sutartį, kuria daug teisių apleistų Vokietijai; tuomet Lietuva, kad ir nepriklausoma valstybė vadintųsi, bet iš tikro būtų labiausiai suvaržyta, nei pavysdžiui Suomija net caro valdžios laikais: Suomija ir prie caro turėjo savo gelžkelius, savo pašta, savo pinigus, savo muitines ir neprivalėjo Rusijai kariuomenės duoti; iš Lietuvos gi visos šitos teisės norima išplėsti. Ką gi lyginti tuomet Lietuvos padėjimą su tokiais autonominiemis Anglijos kolonijomis, kaip Australija ir k. — Demokratinė tautos laisvės Santara kreipia savo žodį į Vokietijos reichstago narius, reikalaujama, kad prieš darant su Lietuva sutartį būtų duota šitajai savo steigiamajame Susirinkime laisva valia išreikšti ir kad toji valia būtų gerbiama. Sutartis prievarta išplėsta negalės turėti privalomos reikšmės.

Demokratin. T. L. Santaros Centro Komitetas.
("Sant." No 9, 1918.).

EVAKUOJAMA ELZASAS.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on October 9, as required by the act on October 6, 1917.

Iš Paryžiaus pranešama, kad 20 Elzaso kaimų tapo iševakuota į Bavariją. Tai daro vokiečiai, bijodami francūzų ir amerikūnų armijų. Evakuota miesteliai Ferrette, Goutavon ir Winkel. Elzas-Lotaringijoje jaučiama didelė stoka maisto.

HUNAI SIULO TAIKĄ AMERIKAI.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on October 9, as required by the act on October 6, 1917.

Amsterdam. — Naujė Vokietijos kancleris, Maxi-

milian, apreiškė reichstage, kad jis pasiuntęs prezidentui Wilsonui užkvietimą eiti į taikos derybas. Užkvietimas pasiūsta pre Šveicariją.

Bet Washingtono diplomatiškuose rateliuose patirta, kad hunų taika siuloma be nuosirdumo ir su jais taikytis negalima. Vokiečius reikia ginklu sumušti.

BULGARIJA PRISIDĖJO PRIE TALKININKŲ.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on October 9, as required by the act on October 6, 1917.

Bulgarija atsimetė nuo centralių valstybių ir prisidėjo prie talkininkų. Tas prigelbės sumušti vokiečius.

Taipgi gauta žinios, kad du oficialiai Bulgarijos atstovai, finansų ministeris ir generolas Loukoff vyksta į Francijos vyriausio štabo buveinę.

SUARDYTA AUSTRŲ LAIVŲ PRIEPLAUKA.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on October 9, as required by the act on October 6, 1917.

Amerikos, Anglijos ir Italijos kariški laivai išbombardavo Austrijos karinę bazą Durazzoje ir kariški laivai ten sulaukė ant ikarų. Apie tai paskelbė Italijos karės ministeris.

VOKIETIJOS KABINETAS REZIGNAVO.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on October 9, as required by the act on October 6, 1917.

Visas Vokietijos ministrų kabinetas rezignavo. Sumišimas Prusijos valdonų tarpe.

TALKININKAI UŽĖMĖ ARMENTIERES IR LENS

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on October 9, as required by the act on October 6, 1917.

Lens, centras kietosios anglies Francijos šiaurėje ir Armentieres svarbus išdirbystės centras, tapo apleista vokiečių.

Hindenburgo linija, tarpe Cambrai ir St. Quentin, tapo sutrumpinta. Austro-Vengrų armija Albanijoje, apleista jos buvusių talkininkų — bulgarų, atsidūrė pilnamę pakrikime nuo Adriatiko jurių iki Ochrida ežero.

LVOVAS ATVAŽIUOJA AMERIKON.

United Press pranešė, kad kunigaikštis G. F. Lvov atvažiuoja Amerikoje kaip pasiuntinys Sibir valdžios. Jo tikslas yra suvaždinti Ameriką su dalyvių stoviu Europos ir Azijos Rusijoje.

Pavyzdinga Lietuvių Šeimyna.

D-ras A. L. Graičiūnas.

Algirdas Graičiūnas.

Vytautas Graičiūnas.

Tulų yra sakoma, kad Amerikos lietuvių šeimynose nekyla gabių žmonių, kad jų talentai žusta izoliuotame šios šalies gyvenime. Tą tvirtinimą sumuša D-ras A. L. Graičiūnas pavyzdingu išauklėjimu savo sūnų: Vytauto ir Algirdo. Mirus D-ro Graičiūno moteriai daktaras dėjo visas pastangas, kad suteiktų progą savo vaikams užimti žymes vietas pasaulyje. Jo pastangos nenuėjo niekais. Ir šandie ne tik D-ras Graičiūnas, bet ir mes, visi Amerikos lietuviai galime pasididžiuoti, kad Vytautas Graičiūnas yra jauniausias leitenantas - aviatorius visoj Amerikos armijoje. Jis

SANDAROS SKAITYTOJAMS IR VISIEMS TĖVYNAINIAMS.

Iš vietos žinių matysite, del ko šis "Sandaros" numeris išėjo suvėlintas. Pneumonija buvo paguldžiusi du mūsų štabo narius: zecerių p. P. Simanavičių ir statėją p. R. Mizarą. Prie šio numerio išleidimo prigelbėjo p. M. Vasiliauskas, kuris į čia užkliuvo važiuodamas iš Clevelando į New Yorką dirbti prie "Tėvynės". Minėti mūsų darbininkai jau pasveiko ir "Sandara" vėl eis reguliariai.

Del ligos Bostone sustojus visokiems parengimams mūsų spaustuve gauna mažiau darbų, taigi tolimesnių kolonijų tėvynainiai turėtų surast budus savo laikraščio rėmimui.

Gi Bostono ir apilinkės lietuvai teiktės pažymėti šį iudną laiką savo prisirišimu prie skaitymo. Juk čia visi salianai, visos bažnyčios, visos salės tapo uždavtos ir į jokus susirink-

mus negalima eiti. Užsirašykite ir savo draugams užrašykite "Sandarą"; joje sekite lietuvių judėjimą visame pasaulyje ir taip prisiriškite prie skaitymo, kad jį visai neinteresuotų salinių atidarymas.

Kas jaučiasi esąs lietuviu, užmegskite ryšius su Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros laikraščiu — "Sandara".

"Sandaros" Re dakcija ir Administracija.

WATERBURIO IR BROOKLYNO KOLONIJOSE KONCERTAI ČIA-PAT.

Komp. Miko Petrausk koncertai nustatyti galutinai: Waterburyje — 13 spalio, nedėlios vakare; Brooklyne — 19 d. spalio, subatvakaryje; Bostone (Steinert Hall, 162 Boylston st.) nukelta į 29 d. gruodžio.

Waterburio, Brooklyno ir kitų vietų koncertuose dalyvaus apart M. Petrausko, tai rimtos ir žinomos artis-

Francijos padangėse.

Algirdas Graičiūnas gimė 4 d. liepos, 1901 m. Chicagoje baigė High School, o dabar lanko Junior College ir kaip tik sulauks 18 m. amžiaus, stos į jurės inžinerių mokyklą, kurią baigęs mano pavandeninėmis valtimis nardyti. Algirdas labai gabus į gamtos mokslus, bet karei kilus ir jis panorėjo aktyviai prisidėti idant pagelbėtų pergalėt bendrą pasaulio priešą — Vokietijos militarizmą.

D-ras A. L. Graičiūnas yra žinomas kaip knygos "Sveikata" ir kitų autorius, Liaudies Universiteto organizatorius ir užsitarnavęs visuomenės veikėjas.

tės p-lės Karužiutės, Antanas Sodeika, geriausias Amerikoje ir Europoje lietuvių baritonas, baigęs choro ir orkestros vedėjo skyrių Liet. Muzikos Konservatorijoje. Dalyvaus ir jaunas, apie 11-12 metų artistas smuikininkas, Jonas Pruslaitis ir dar M. Petrausk mokinys, Jonas Virbickis gero tembro bassas.

M. Petrauskas sudainuos "Jurų Bangos" — M. Petrausko. Cavatina "Faust" — Govenod; Ariją iš "Evegnij Onegi" — Čaikovskio ir eilę įvairių tautų liaudies dainų originalėmis kalbomis. Bus sudainuota ir duettų Petrausk su Sodeika. P-lė Laura Karužiutė duos viena-kita koncertinį pianogabalėlį. Jaunutis smuikininkas, Pruslaitis, griež Sonata Heandel'io ir Fantaziją iš "Fausto" — Gounod. Programas pilnas rimtumo ir įvairumo. Čia paminėta tik maža prgramo dalis, ap- lamai.

Korespondentas.

Mikas Petrauskas

Iš Dailes Filozofijos.

XXVIII.

Lietuva, pagal senovės grekų, tai Hyperborėjų kraštas, siaurės artigalėn paslinkęs, su vėjais, kurie panašūs, pagal mythologijos padavimų, Trakijos olos (peščera) vėjams, — tame krašte, Lietuvoj savo vietos ypatingu padėjimu, esančioj kitokioje atmosferoje veislei žmonių, išsigimė tam tikras budas, palinkimai, geismai, galvojimai, užsimojimai, ypatinga kompleksija — kuno sudėjimas ir kompensacija kuno ir dvasios, kad viskas yra lygsvaroje ir nepasiduoda kuriai nors svetimai įtekmei. Tie žmonės gyveno tik savu kasdieniu gyvenimu ir kasdieniniui gyvenimui ir kas dieniniui gyvenimui — viską tvėrė: dainas, pasakas, aburdas muzikai ir įrankius darbui. Tie visi dalykai turi savyje giliai prademę dvasią, bet ne skrendančią į aukštības. Tad ir randasi dabar dailininkam plati dirva toj šakoj dibrti. Tam darbui du keliai ir abejais bus einama: vienu keliu eis tie, kurie kels pradmenę dailę iš žmonių del tų pačių žmonių, o kiti ims iš tų žmonių ir nepaisys savųjų, o turting visą visuomenę. Pavieniui tie atlikinėjami darbai, ar pilnai sau paliekami, ar atiduodami tik vien universaliui pasauliui, nebutų naudingi ir butų skriauda daroma vienu atvėju pirmiems, kitu atvėju — antriems.

Lietuviai, iš prigimties, mėgta dailę ir sulyg savojo intelektuališkojo stovio tiek jos ir turėjo. Mums žinomos nibrės - vakaruškos ir kokynės — jaunuomenės susirinkimai ir abejais atvėjais buvo šokama, žaidžiama ir dainuojama. Nibrės ir kokynės buvo katalikiškos dvasiškijos persekiojamos, randamos nedoromis, bet geriau išūrėjus, tai jos buvo jau ne tokiomis ir jokio tikslo neturėjo platinimui nedorybės, o tik vien pasismaginimas. Jeigu jau žiūrėt į nedorus pasielgimus kaip jie apsireiškia, tai visuomet didesniame buryj susėjusios jaunuomenės kur-kas mažiau buna nedorų pasielgimų, negu slaptai gužinėjantių porėlių. Naikinimas tokių žaislų dvasiškai puldė žmones ir jie buvo priverčiami miršt dainas, žaislus, pašnekėjus ir marino tą savitą gryną dailės kultūrą.

Naujos kultūros niekas negamino ir niekam tas nerupėjo, nes brolis dykunas - bajoras apsvaigo išivaizdinimais blizgančių sagų ir raudonų kepuraičių pašvaistėmis ir pradėjo skirties nuo buro, pasivadindamas jį kaip kokį onagrą (laukinį asilą) ir atstatydamas jį vieton — tiesą pasakius — gyvulio.

Bet kad pasaulyje viskas mainosi, tai ir padėjimas to "onagro", laikui beslenkant, mainėsi. Šiandien tas užuaitas žmogus iškovoja sau vis kas-kart geresnes tiesas, tobulinasi, protiškai vyrėja ir jo reikalavimai keičiasi. Bet-gi dailė, kaip ir turi but, tik tokia užganėdina, kuri turi ryšį su praeičia ar išaiškindama tą praeitį, ar sėdama patarimus, ar imdama pradmenius vingius, piešinius ir garsų bangų besilinksniaivimus, — tas buna geriausias, kas turi šiokių ar tokiu budu tąs gijas, kurios įrėžia smageninėn per regėjimą, girdėjimą, pajautimą, ar kitaip lyg į gramafono įrėžiamąjį ritulį. Visi tie geresni dailininkai taip ir daro: mokina si surinkt, sujieškot ir suprast nuodugnias kas yra tikrai savo ir tą savo dalelę tobulina taip, kaip jam jo protas ir vaidentuvė daleidžia. Dailininkas sutvėręs dailės veikalą virsta lyg kokiu oligarchu, kuris užviešpatauna ant žmonių širdžių. Dailė, o ypač muzika, yra žmonijoje dideliu veiksmu ir tulas kunigas kartą kalbėdamas apie dailę, o ypač apie muziką, — pastatė muziką, po Dievu, pirmon vieton. Tas pasakymas gražus ir teisingas, bet kaip jis tais pačiais kunigais yra žeminamas, — užtenka priminus tik tiek, kaip patįs kunigai bažnyčiose "gražiai" gieda. Kuomet jau matome, kad gamta veikia į žmogų, o žmogus jos tvartinys su skirtingomis ypatybėmis, tai dailininkas ir pastarąjį ir jo ypatybes turi laikyti savo omenyje.

Dailės tvariniu apsireiškus, tas buna geriausia miniai patinkamiausias, kas kur-nekur prisiekia pradmenes įrėžas ir pakutena dirksnius prie veikimo. Didelis miniai pataikavimas tik tą pačią minią nupuldo, bet nepakelia jos.

TYRINĖS PAVOJINGUMĄ MOTERIMS KARĖS INDUSTRIJOJE.

Suvienytų Valst. Darbo Departamentas suteikė daleidimą sutverti komitetą iš ekspertų, kurie ištirs, kokios dalis darbe yra ypač pavojingos moterims bedirbančioms karės industrijoje, pagal pranešimą ponios Mary Van Kleek, kuri yra direktorė Moterų Industrijoje Tarnystos Skyriaus prie Darbo Departamento.

Tasai komitetas atsilankys į tuos centrus, kur moters dirba prie karės reikalingų darbų. Bus tyrinėjama koks pavojus grėšia darbininkams, kurie dirba prie industrijoje vartojamų nuodų ir kokią įtekmę tie nuodai turi ant moterų sveikatos.

Nariai to komiteto pirmiausiai atsilankys Niagara Falls, N. Y., su tikslu ištyrimo ant kiek yra pavojingas darbas chemiškose industrijoje ir ar jis yra tiek pavojingas moterų sveikatai, kad reikėtų moterims uždrausti tokį darbą dibrti.

Skaitytojų kampelis.

DUOKIT DAUGIAU RAŠTŲ MOTERIMS.

"Sandaros" 33-čiam numeryje yra gana gražus straipsnelis apie moteris, jų laikraščius bei raštus, ir ten išreikšta abejonė, ar laikraščiuose yra reikalingas moterų skyrius.

Tik gerai matančiam žmogui nereikalingi akiniai, taip ir su moterų skyriumi: kuri gavo progą baigti mokyklą, tai mažiau reikalinga, bet kuri tos progos negavo, tai butinai reikalinga.

Skaitančių moterų yra daugiau, bet rašančių mažiau, tat joms butinai reikalinga duoti laikraštyje pamokinimai, patarimai ir abelna žinijs, nes tuomet ir vyrai butų laimingesni.

Aš skaitau "Tėvynės Priedą", "Moterų Balsą" ir kitus laikraščius, bet juose visgi nėra pakankamai medegos norinčiai buti pavyzdinga šeimninke moteriai: Tiek to, ten visgi yra nors šis-tas, bet "Sandaroje" daugiausia kalbama apie vyrų reikalus ir apie politiką, kaip kad "Ateityje" budavo.

Vyrai visuose laikraščiuose privalo suteikt vietos moterų skyriui. Juk jiems bus daug geriau, kuomet jų pačios susipras, išmoks šeimnininkiauti, šeimyną auginti, estetikos ir gijgijenos taisyklių prisilaikyti ir kudikius auginti.

Kuomet laikraščiuose nėra taip reikalingo Moterų Skyriaus, tat ir dauguma vyrų, net vadinamų inteligentų iš visų partijų, į savo pačias žiuro kaip į mažesnes vertės žmones ir visai neužsimasto apie tai, kad moteriai auklėjant šeimyną yra daug sunkiau gyventi ir ji neturi nė vienos liuosos valandos, gi vyras tik dirbtuvėje skaitosi užimtas, o liuosu laiku jis pageidaujamas ir turi galimybę dalyvauti visokiuose tarimuose. Gi vargšė moteris dažniausiai visiškai neturi laiko lankyti susirinkimus, o nematydama sau pamolnancios medegos laikraščiuose moteris niekuomet negal gerai išauklėti kudikį, kad ir moderniškiausiame pasaulyje, nes ji neturi galimybės netik sekti pasaulio progresą, bet net elementarės apšvietos negal įgyti.

Jeigu galinčios moters neįsismagina rašyti, tat nēr ko laukti: vyrai pirvalo daugiau raštų pagaminti apie savo sesučių reikalus; jie privalo ir "Sandaros" skiltyse pasidalyti su moterimis įgytąjį mokslo žiniją, o tuomet ir šeimynos ir tautos reikalai žymiai pasigerins. J. J. Norwood, Mass.

Nuo Red. — "Sandaroje" neužilgo tilps keli straipsniai apie moterų reikalus. Pageidaujami raštai Moterų skyriui.

Bendradarbių Balsai.

LIETUVIO DARBININKO VARGAS.

Užgema kudikis ir kartu gema vargas. Bet tas matutis nenumano jokio vargo tik motina vargsta per naktis ir per dienas neturėdama ramumo nē pasilsio nakties gilumoj. Ji nešioja ant rankų ir diena-naktį čiuciuojaramina ir nenuvargsta del savo kudikio.

Kudikis truputį paaugęs jau pradeda su rankytėmis plasnoti, lupelėmis šypnoti, Motina džiaugiasi ir pradeda žaisti savo kudikeliui. Ji kalbina tą mažytį, bet jis tyli, nieko neatsako tik linksmi žiuri į savo motiną ir šypso.

Praslinkus keliems metams jau pradeda vaikas vaikščioti ir pradeda kalbėtis. Tėveliai džiaugias savo vaikeliu, ji kalbina ir vaikščioja su juom, bet motinos vargai nesimažina: reikia kudikėli daboti, paskui ji sekioti, kad kur nors nenupuktų, neužsigautų.

Kiekvienai motinai rupi, kad jos vaikas užaugtų sveikas ir gražus ir kad butų laimingas.

Vaikas paaugęs iki dešimties metų motinai sumažina vargą. Tuomet tas vaikutis pradeda po biskį vargo imti ant savo pečių. Jam užduoda kokį-nors darbą. Žiemos laike ji tėvai prade-

da mokinti skaityti bei rašyti, tas jam pasirodo pirmas vargas, kadangi vargšų vaikai negal naudoties geros sistemos mokyklomis. Jis verkdamas nenori tą darbą pradėti. Prašo tėvelių, kad nelieptų jo mokinti, kad leistų jį laukan žaisti. Bet tėvai stengiasi mokinti savo vaikelį.

Kiek pamokinę namie išveža į mokyklą. Ten jam pasirodo linksma, kad randa daug sandraugų, bet tas linksmumas neilgam: pradeda mokytojas mokinti, bausti ir mokinyš dažnai apsiašaroja.

Pasibaigus mokyklai jis linksmas pargrįžta į namus pas savo tėvelius. Jis mano, kad turės liuso laiko, bet užstojus pavasariui, užduoda jam darbą. Jis yra priverstas gyvulius ganyti; pabuna alkanas ir sulytas, —čia vėl vargas.

Nuo smarkaus lietaus, žaibų ir griausmo vaikas išsigandęs, sušlapęs, sušalęs, nuvargęs pargena gyvulius namo ir daž kartais jį tėvai bara, kad neginė namo, kartais dą varo prie darbo prinešti malkų kurenimui.

Kuomet tėvai jau mato savo kudikį paaugusį, kuomet jau jis pradeda juos užvaduoti, kuomet jis šieną pjaudamas ar javus kirsdamas dainuoja — jį atima nuo tėvų, nuo giminių, nuo

draugų ir šaukia kariuomenėn, bet ne lietuviškon kariuomenėn ir priverčia ne Lietuvai tarnauti.

Tėveliai ir visi gentijs lieka nuliudime ir laukia, kada jų sunelis sugrįš. Jie laukia ir nuolatos atsimenta tą dieną, kuomet sunus pranešė, kad jis "priimtas". Tėveliai atmena sunaus žodžius kuriuos jis išvažiuodamas pasakė: "Brangūs tėveliai, ačiu jums už išauklėjimą; aš labai norėčiau jums pagelbėti senatvėje, bet mane šaukia cariškon tarnystėn... Gal sugrįšiu..."

Ten svetimijoje vėl didis vargas kankina Lietuvos jaunikaity.

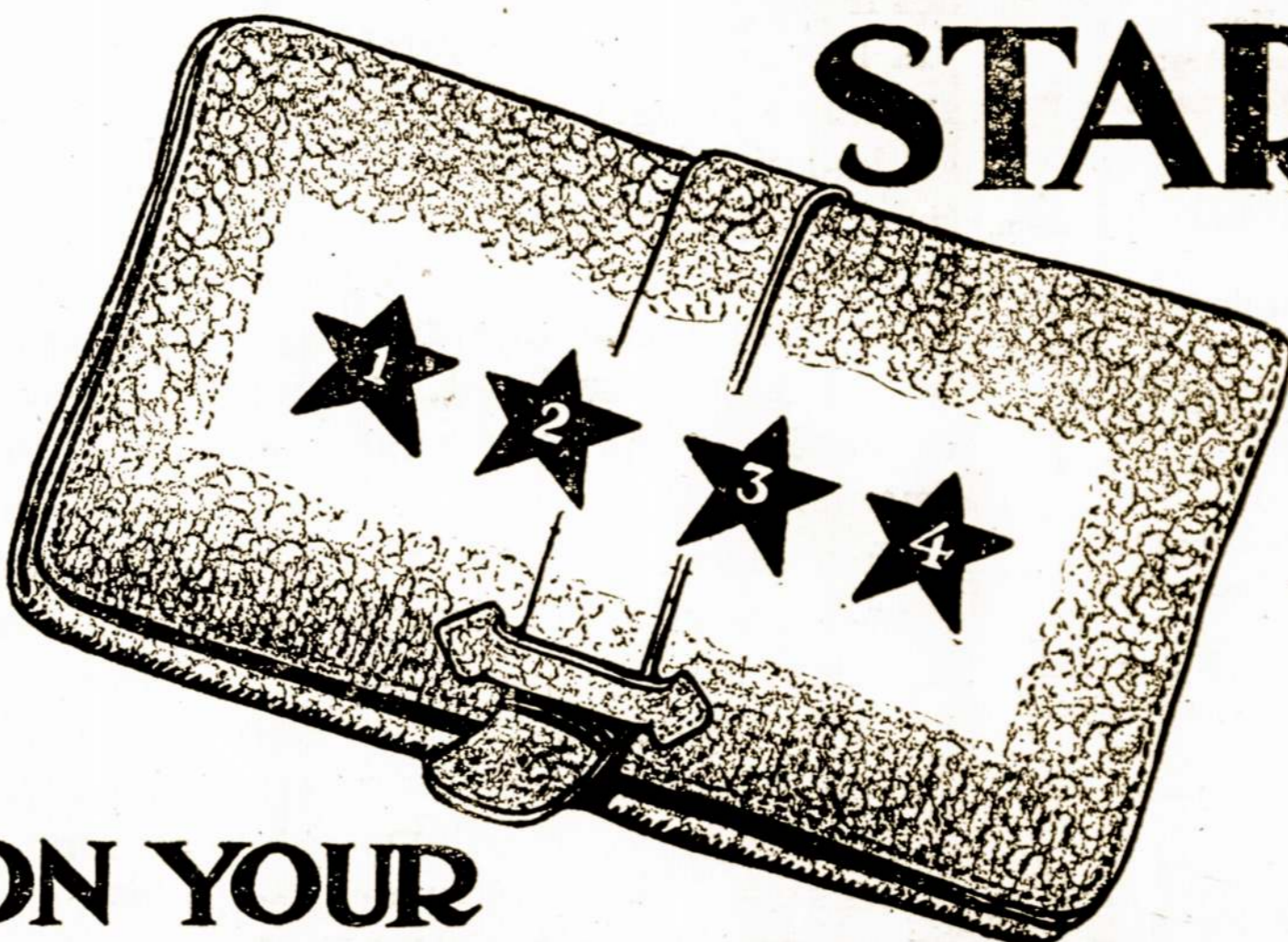
Sugrįžta paliejęs lietuvis jaunuolis, karštai apkabindamas bučiuoja iš džiaugsmo ašarotas motinos veidus, sveikina tėvą ir susirinkusius gimines.

Jau pradeda taisytis gyvenimą savo tėvynėje, kaip staiga buna paimtas į rankas raudonsiulių ir vėl atskiriamas nuo savųjų. Dauguma lietuvių ir lietuvaičių nepakęsdami prispaudėjų persekiojimų savo tėvynėje, bėga užjurin, bet ir ten tik kaip neprašytuose svečiuose jaučiasi.

Kada ta mūsų brangi Lietuva taps laisva, kada mūsų viengenciai taps sau žmonės? Kada sumažės vargas nelaimingo lietuviu?

T. Per—nas.

SERVICE STARS

ON YOUR POCKET BOOK

WHEN YOU BUY LIBERTY BONDS

Your Dollars are Fighting With the Soldiers of the United States For Freedom and Democracy

They are "Service Stars" on your

Pocket Book

If you are Foreign-born

They prove your patriotism and loyalty to this country, which you have chosen for your own. They prove that you have a stake in this free America, and that you are determined to be 100%

AMERICAN IN THOUGHT
AMERICAN IN SPEECH
AMERICAN IN HEART and

American in the Will to Win this War

BUY LIBERTY BONDS

The United States Government through the DEPARTMENT OF THE INTERIOR and BUREAU OF EDUCATION will cooperate with racial, foreign language and other agencies for a better understanding of America and the promotion of better relations between foreign-born and native-born Americans. Write for suggestions.

KADA PIRKSI LAISVĖS BONSA

Jūsų doleris prigelbės kareiviams kovoje už Laisvę ir Demokratiją.

Jie yra "service stars" ant jūsų pinigų krepšelio.

Jeigu jūs esate svetur gimęs, Tai jie gerai parodys, kad jūs esate lojalis šiai šaliai, kurią jūs sau pasirinkote kaip tėvynę. Jie priparodys, kad jūs mylite šią šalį ir kad norite buti 100 AMERIKONAS MINTYJE, AMERIKONAS ŽODYJE IR AMERIKONAS ŠIRDYJE SU NORU LAIMĖTI ŠIĄ KARĘ.

"AŠ ESMI AMERIKONAS"

PIRK LAISVĖS BONDSĄ

SUV. VALSTIJŲ VALDŽIA

per savo Vidaus Skyrius (Mokslo Biurus) prigelbės svetur gimusiems lietuviams, kad jie galėtų geriau suprasti Amerikos norą ir susipratimą tarp čia gimusių ir svetur gimusių Amerikonų.

Reikalauk paaiškinimų.

"SANDARA"

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros organas.
Metams kainuoja (Amerikoje) \$2.00
" (Užsieniuose) \$2.50
Pavienis numeris 4c.
Agentams duodama už platinimą rabatas.

"THE LEAGUE"

The organ of the Lithuanian National League of America.
Yearly Subscription:
In the United States \$2.00
Six months \$1.00
To Foreign Countries \$2.50
Kreipiantės rašykite:

"Sandara"

366 W. Broadway, So. Boston, Mass.
Atsiunčiamieji Redakcijai rankraščiai turi būti su autoriaus parašu ir adresu. Rankraščius Redakcija taisyti trumpina sulig savo nuožiuos. Netinkantieji spaudai smulkesnieji raštai (korespondencijos, eilės ir t. p.) atkatinami ir autoriams negražinami.

"SANDARA"

366 Broadway
So. Boston, Mass.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912, OF SANDARA PUBLISHED WEEKLY AT SOUTH BOSTON, MASS. FOR OCTOBER 1, 1918.

State of Mass., County of Suffolk SS. Before me, a Notary Public in and for the State and county aforesaid, personally appeared C. P. Yurgelun, who, having been duly sworn according to law, deposes and says that he is the business manager of the Sandara and that the following is, to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management, etc., of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, embodied in section 443, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business manager are:

Publisher — Lithuanian National League of America, South Boston, Mass.

Editor — Kastantas Norkus, South Boston, Mass.

Managing Editor — V. Daukšys, New York, N. Y.

Business Manager — C. P. Yurgelun, South Boston, Mass.

2. That the owners are:
The Lithuanian National League of America.

Pres. S. E. Vitaitis, New York;
Treas. J. Ambraziejus, Brooklyn, N. Y.

Sect. C. P. Yurgelun, South Boston, Mass.

3. That the mortgage is:
Charles Prataps, South Boston, Mass.
(Signed) C. P. Yurgelun, Business manager.

Sworn to and subscribed before me this 27 day of September, 1918.
(Seal)

Michael Coran, Notary Public.
(My commission expires Dec. 23, 1921.)

Apžvalga.

"Santara" keliasi Vilniun.

"Santaros" 9-tame numerioje, 1918 m. pranešama, kad iš Maskvos "Santara" greičiau persikels Vilniun. Administracijos pranešimas skelbia:

"Del paskutinių atsitikimų karės laukuose "Santara" neteko bent trijų ketvirčių savo prenumeratorių, nes daugiausia lietuvių gyvenimo buvusioje pafrontėje, kuri dabar užimta vokiečių ir į kurią "Santaros" laikraščio siųsti nebegalima. Tokiomis aplinkybėmis "Santara" nebegali eiti Rusijoje reguliariai ir kaip galėdama greičiau pasistengs pasirodyti Lietuvoje. Todėl "Santaros" Administracija prašo prenumeratorius pranešti savo adresus Lietuvoje".

INTELENTIJA IR KARĖ.

Inteligentija tautos gyvenime lošia žymiausią rolę. Kurioje tautoje mažai inteligentijos arba jos visai nėra, tokia tauta laikoma užmirusia, ar net kartais ir visai už tautą nelaikoma, o tik už taip vadinamąją etnografiškąją medžiagą. Inteligentija, tai tautos gyvenimo alfa ir omega. Neprorodinsime šių žodžių teisingumą, nes tai pati elementariškiausia teisybė, kurios visas pasaulis prisilaikė. Visose šalyse visokių pakraipų žmonės steigia mokyklas, universitetus, vienu žodžiu "fabrikus" inteligentijos gaminimui. Mokyklos visur yra valstijos ar tautos didžiausia rūpesčiu, išleidžiamas tam šimtai milijonų pinigų. Ir ta tauta yra augščiau pakilusi, kuri išaugino daugiau inteligentijos.

Bet štai kyla karė. Žmonės neinteligentai paprastai giliai nesvarsto ir neužsigandina inteligentija, buk ji kaltininkė karės. Tas pasidaro delei to, kad juk prie valdžios buvo inteligentai. Tankiai net prasti žmoneliai sako: "Ponai pradėjo, tai ponai tegul ir mušasi, kam mums muštis". Suprantama, kad po ponais supranta visą inteligentiją, o ne tą, dėl ko karės kyla. Tas pats ir pas lietuvius buvo Rusijoje, kuomet lietuviai kareiviai buvo organizuojami į lietuviškus pulkus. Iš laikraščių ežusių Rusijoje mes patyrėme tą, nors, žinoma, buvo išreikšta mandagesnėje formoje. Tas yra išdailies ir pas mus amerikiečius, juk kartais nors labai retai atsiranda žmogelis, kuris sako, kad pirmiausiai turi stoti vadovai, tai yra inteligentai. Bet paliksime tą viską, o tik užsiduosime klausimu, ar inteligentija turi stoti kariumenėn greta paprastų žmonių.

Kad kiekvienas kareivis kovodamas už savo tėvynę rizikuoja savo gyvasčia, tai nereikia jau aiškinti. Pas žmogų kaip ir pas kiekvieną gyvį yra savęs palaikimo instenktas, ir todėl kiekvienas stengiasi taip pasielgti, kad mažiausiai rizikuotų savo gyvasčia. Visi lygiai nori apgalėti priešą, bet tuom tarpu kiekvienas geidžia, kad kiti eitų kariauti, o pats beveltyti pasilikti namieje. Bet reikia gi priešą apgalėti, tai kuris gi pirmiau privalo stoti; inteligentas ar ne inteligentas.

Žiurint asmens (individualiu) žvilgsniu lygiai turi stoti inteligentas su neinteligentu. Dar daugiau — individuališku žvilgsniu žiurint, inteligentas net turi pirmiau stoti už neinteligentą delto, kad inteligentas savyje turi daug daugiau pajėgos pergalėti savęs apgynimo instinktą. Inteligentas geriau supranta abelus reikalus, lengviau reikalą, todėl jam lengviau pasiaukauti savo tautos ar

valstijos labui už neinteligentą. Vienu žodžiu — kiekvienam gyvybė lygiai brangi, ar net paprastam žmogui brangesnė, todėl viduriniu asmens žvilgsniu inteligentas turi stoti greta neinteligento, jei ne pirmiau už jį.

Bet karės vedamos visiškai ne dėl individualų, ne dėl paskirų asmenų. Karės vedamos už tautų reikalus, tautos apsigynimui, už tautos buvį. Ir dabar pusė pasaulio kariauja prieš vokiškąjį militarizmą, kad apginti savo buvį, savo tautą, kad nepakliuti vergijon. Todėl į šį klausimą turime žiūrėti visiškai ne asmens žvilgsniu, bet grynai ir išimtinai tautiniu, tautos palaikymo žvilgsniu. Tokiu tautos žvilgsniu žiurint reiklia stengties, kad inteligentija mažiausiai rizikuotų savo gyvasčia. Reikia stengties, kad pirmiausiai išliktų čielybėje inteligentija. Paaikškinimui paimsime kadir šitoki pavyzdį. Tarpe mūsų amerikiečių randasi apie 400 inteligentų (daktarų, advokatų, laikrštinkų, kunigų, inžinierių ect.) Sakysime, visi lietuviai, virš pusę milijono, liekasi sumobiliuoti ir stoja mušyn. Jei iš pusės milijono žūtų 400 žmonių tokiame mušyje, tai tas juk neperdaugiausia reikštų. Bet jei iš tų 400 žūtų sakysime 200 inteligentų, tai tada būtų kaip ir pusė lietuvių amerikiečių žuvusi. Juk žmonės be inteligentijos, tai kaip be savo dvasios, kaip tos Grigo bitės pabirtų, pakrikštų.

Apart to, kaip sakėme, karės vedamos už tautos gerbuvį ar net už patį tautos buvį. Todėl laike karių, arba tuojaus joms pasibaigus, inteligentai labai reikalingi statymui naujo gyvenimo. Štai rusų armijoje lietuvių žuvo netoli 100.000 kareivių. Kas gi būtų jei tų kareivių tarpe būtų sakysime žuvę 20.000 Lietuvos inteligentų. Juk tai veik visa Lietuvos inteligentija. Ir jei po pražudymui tiek kareivių ir būtų gautos visokios laisvės, tai kas iš jų, kad nebutų kam tvarkyti tų laisvių, nebutų kam pamokyti kaip naudoties tomis laisvėmis. Nebutų kam tvarkyti, valdyti, nebutų kam nei varyti apšvietos darbą.

Iki šiol kalbėjome apie paprastus inteligentus, bet reikia žinoti, kad tarpe inteligentijos randasi išimtinio gabumo žmonės, genijai. Kad tautai padaryti vieną žmogų inteligentų, reikia ant jo išdėti kelioliką metų darbo ir kelis ar kelioliką tukstančių dolerių. Bet yra inteligentijos rūšis, kurios jokia mokykla už jokių pinigų nepagamins. Tai visoki poetai, apisakų rašytojai, skulptoriai, tefloriai, gabūs pirkliai, oratoriai, valstybių reikalų žinovai, muzikai ir tt. Ju' žmonės kartais prigema ga-

bumus. Ir jei toki žmonės-inteligentai žuva, tai tautai tikra mirtis. Tokiems žmonėms žuvus, žuva tautiškas menas: muzika, tepliorystė, poezija, baletistika. Žuva ir šalies pirklyba, geras patvarkymas ir tt.

Tokiu budu kiekvienas inteligentas, žiurint tautiniu ar valstybiniu žvilgsniu, labai brangintinas, keleriojai brangesnis už neinteligentą. Ir labai teisingai ir gerai darė Lietuvos inteligentija Rusijoje spiedamasi prie Petrogrado Centralio komiteto ir kitų panašių įstaigų, kurios davė progą pasilikti namieje. Tokiu budu pasilikto daug inteligentijos, kuri šiame laike neapsakomai brangi. Taip turėtų būti ir pas amerikiečius. Žinoma, tautos turinčios daugybę inteligentijos, turinčios desėtkus universitetų ir kitų augštų mokyklų gali neatsižvelgti į tai. Bet mes lietuviškai turime labai ir labai saugoti kiekvieną inteligentą, nes iš vienos pusės mes neperdaugiausiai tos inteligentijos teturime, o iš kitos pusės, mums po kare inteligentija bus neišpasakytai reikalinga, nes reikės gi tvarkyti visą Lietuvą, kurią iki šiolei tvarkė (ir engė) rusai.

Kas link pačios kariumenės, tai suprantama, kad ir tenai reikalinga inteligentija, bet joje reikia tik tiek, kiek reikalinga sutvarkimui. Tiesą pasakius, mušiuose proporcionališkai daugiau žuva inteligentijos negu neinteligentijos.

P. N-ūs.

ŽINOKIT KUR AUKAJAT.

Lietuvių visuomenė dažnai neatskiria tikslo, kokiam aukos yra renkamos; ot bile kalbėtojas lietuviškai kalba, tai jau žmoneliai ir krapšto kvoterius, dolerius. Kitos tautos aukų rinkimą yra gerai sutvarkę ir tų tautų įstaigos: laikraščiai, knygynai, draugijos nejučia tokio aštraus nedatekliaus, kaip kad pas mus lietuvius. Ir visa priežastis tik tame, kad lietuviai nežino kur aukauja. Aukaujantis žmogus kartais mąsto: ten daviau, ten daviau, ten daviau ir ten daviau. Bet lietuvių liaudies įstaigos nė badaujantieji mūsų broliai iš to jokios naujos neturi, nes ta duotoji suma nueina kokio tai kunigo "bylos vedimui" arba panašioms tikslams.

Gi daugiausia aukų peiktiniems tikslams iš mūsų žmonių iščiulpia klerikalai. Jie skelbia, kad renka kovai su tamsybe, maitinimui badolių, o faktiškai, tuos pinigus suvartoja juodašimtiškos spaudos platinimui, vienuolynų ir panašių tinginių įstaigų užlaikymui.

Viena bėda, kuomet aukautojas arba tikrai tautiškas laikraštis pareikalauja atskaitų iš tų ponų, kurie dengdamiesi lietuvių drau-

gais kolektuoja jų centus. "That is not your business" — sušunka vargo nejučian-tis kunigas arba jų pastumdėlis.

Aš čia noriu trumpai užsiminti apie klerikalų renkamas aukas Chicagos vienuoliniui. Ar aukautojai mato smulkmenišką atskaitas, kaip jų tos aukos yra mėtomos. Štai neseniai Baltimore, Md. buvo klerikalų sudėtinis (iš organizacijų) seimas. Na ir vienas "dvasiškas vadas" sumanė parinkti aukų del Chicagos vienuolyno ir pasiėmęs vieną turtingą parapijoną pa-vaikščiojo po stubas ir surinko didelę sumą pinigų ir, einą paskalos, kad iš tų aukų davė \$100.00 savo pravadieriui. Nors tas žmogus yra turtingas ir geras katalikas, bet nuo šimtinės, kurią kaip žmonės sako jam davė kunigėlis iš surinktų aukų vienuoliniui, jis neatsisakė.

Aukautojai to nežino, nes jeigu žinotų, tai gal neduotų arba pareikalautų nuo "tėvelių" atskaitų.

Taigi, gerbiamieji aukautojai, laikas jau mums yra susiprasti ir apsižiūrėti kur aukaujame.

Balandėlis.

T.M.D. Reikalai.

ATSISAUKIMAS Į VISUS TMD. NARIUS.

Momento svarba ir TMD. narių pareigos.

Prie darbo visi TMD. nariai, o ne tai pasitraukime iš vietų. Jei nėra pas mus pakaktinai energijos, iš-tvermės mūsų uždaviniuose, paliaukime dirbę tą, ką mūsų jėgos neįstengia nuveikti, kam mes neturime pašaukimo..

Nebereikalo anais metais F. J. Bagočius, sušuko: "Gyvenimas ar mirtis T.M.D." Jis buvo anuo laiku teisingas vyras, nes jo "riksmas" išgąsdino jo priešus, o snaudilius prikėlė iš miego..., kurie paskiaus energingai pradėjo dirbti TMD. labui.

Žmonijoje gal yra tokia prigimtis, kad be akstinimo ji negali savytai judėti progreso linkmėn, bet reikalauja, kad kas nors, kokia nebut išlaikinė spēka, laiks nuo laiko, žmoniją pažadintų, ją priekyn pastumėtų. Matai kokios tiesos randasi fiziškame pasaulyje, tos pačios tiesos atsako žmogaus dvasiškame.

Pasižiūrėjus į TMD. Centro Valdybos ir podraugkuopų veikimą, taip ir matosi laikinis nūsmukimas tai vėl pakilimas TMD. Intensityvio, pastovaus darbo nebuvo ir dar nėra. Kad tas faktas, tą parodo TMD. Istoriija.

Užbaigus nuo pereito birželio mėnesio veikimą TMD. po N. A. artimesnius mieste lius, beveik jau du mėnesiai vėsiaus laiko praslinko, o veikimo aiškaus nei Centro Valdyboj nei kuopose nesi-

mato. Išrodo kad TMD. būtų kaip kokis namas, kurį pabaigiai ir atliktas darbas. Eik jin, gyvenk ir silsėkis...

TMD. turi pamatus, bet apribotą, fiziško kuno mūrą, ant jų nepastatysi. TMD. budavoja dvasišką buveinę mūsų gyvenime. Jos pastatymui nėra galo. Jos begaliniam statymui, begalinis ir darbas turi būti pašvestas. O tą begalinį darbą kaip tik patys TMD. nariai ir privalo atlikti.

Kas gi būtų jei mes atgavę Lietuvos Neprigulmybę taip dirbtume, kaip "dirbame" TMD. labui? Atsakymas: geriaus idant mes Neprigulmingos Lietuvos negautume. Nes tingėjimas, ypatiški siekiai, šykštumas prisidėti finansiškai ir dvasiškai Lietuvos Neprigulmybės reikalams, nustumtų mūsų šalį prie galutinio bankrutu, prie intelektualės ir materialės ubagystės.

Praeityj TMD. lošė nemažą rolę mūsų gyvenime, bet sunku net insivaizdinti kokį darbą TMD. turės atlikti ateityje. TMD. turėtų palikti Liaudies Universitetu. TMD. knygos privalėtų, ir tai tuojaus, rasti kiekvieno lietuvių ir lietuvaiteš raiškų. Svaiginanti gėrimai, tie baisiausi žmogaus kuno ir dvasios ēdikai, jau baigia savo gyvenimą. Žmonės pasiliuosavę nuo tų neprieteilių turės jieskoti gyvenimo užsigandėdiniimų kitur. Jei neužbėgsime kelio su knygomis, neraginsim žmonių prie lankymo mokyklų, apšvietos, jie gali insileisti į kitą kokį nelemto gyvenimo inprotį. Dabar ateina patogus "ofensyvo" laikas, nes nupuolus gėrimų vertei žmonių akyse, prie jų galima bus daug lengviau prieiti ir, beabejonės, patys žmonės, tapę blaiviais, greičiaus pajęgs suprasti apšvietos svarbą.

Tiesa, dabar pergyvename tokius suirimo laikus, kokių mes nei mūsų bočiai niekad nematė; pergyvename ašarų, skausmo, liudėsio, kraujo, mirties laikus; jau paimta į kariumenę mūsų daug jaunų, energingų vyrų, o dar daugiau gal paims, tačiau mes negalime sveiki pasilikę, nematant mirties iš visų pusių kaip anie mūsų karžygiai Francijos laukuose, nieko neveikti, apmirusiai gyven-ti.

Kaip laisvųjų tautų armijos veja hunus iš laisvos Francijos žemių, taip mums reik vyti lauk iš lietuvių tamsą, panaudodami "ofensyvui" TMD. darbą. Kaip anų armijų, žuvusių kareivių, užima nauji vyrai vietas, taip mums reikia užimti TMD. darbui paimtųjų į karę vietas. Tuo tarpu privalome gaminti naujus TMD. darbininkus, kurie galėtų užimti busimų kareivių vietas. Ir taip darbas turi būti varomas be pertrankos, be galo.

Darbu turime dar bet

Paskutinis Rusijos Monarchas.

Parašė K. Norkus-Narkevičius.

(Taša).

Nors Rusija yra viena iš turtingiausių pasaulio valstybių, bet pasidėkavojant cariskai valdžiai ji tapo palikta užpakalyje visų progresyvių šalių. Caras su savo valdžia plėšė sau milijonus rublių ir pralėbavo juos arba suvartodavo žmonių apšvietos tramdytojų užlaikymui. Per cariskos valdžios pasidarbavimą visi turtingos Rusijos gyventojai gyveno pushadžiai. Vidutiniškai imant savo reikalams vienas žmogus suvartoja į metus:

Anglijoje — 277 rub., Glandijoje — 193, Šveicarijoje 189, Rusijoje — 168 r.

Mėsos vienas gyventojas į metus suvartoja:

Amerikoje — 150 svarų, Vokietijoje — 120 sv., Rusijoje — 50 svarų.

Cukraus kiekvienam gyventojui metams pripuola: Anglijoje — 102 sv., Amerikoje — 96 sv., Vokietijoje — 45 sv., Rusijoje — 18 s.

Ir taip visame. Iš šio jau matyti kad rusas mažiau valgė mėsos negu vokiečiai, anglas ar kitos šalies žmogus. Gal caras nežinojo kas pasaulyje dedasi? O gal jis manė, kad rusų pilvas kitoks negu vokiečių!

Dabar pažiūrėkime, kaip ant Rusijos atsiliepė cariskasis draudimas žmonių nuo apšvietos. Ant kiekvieno tukstančio gyventojų mokslėivių buvo:

Anglijoje — 166, Norvegijoje — 157, Francijoje — 142, Rusijoje — 46.

Taip buvo dėl to, kad cariškoji valdžia, bijodama žmonių apšvietos, žmonių mokymo reikalams labai mažai pinigų eikvodavo. Kiekvieno gyventojų apšvietai į metus prieš karę buvo eikvojama:

Šveicarijoje — 5 r. 40 kap., Anglijoje — 3 r. 80 k., Vokietijoje — 3 r. 54 k., Francijoje — 2 r. 88 k., Rusijoje — 67 kapeikos.

Per cariską valdžią Rusijos ukė taipgi buvo neišpasakytai nupuldyta. Miežių viena dešimtinė į metus duodavo:

Belgijoje — 177 pudus, Vokietijoje — 149 p., Danijoje — 157 p., Rusijoje — 107 pudus.

O avių: Belgijoje — 159 p., Vokietijoje — 120 p., Danijoje — 94 p., Rusijoje — 46 p.

Rugių: Belgijoje — 140 p., Danijoje — 129 p., Vokietijoje — 127 p., Rusijoje — 92 p.

Šios skaitlinės parodo, kad pasidėkavojant supuvusiam carizmui ir ukė Rusijoje tapo baisiai nupuldyta.

Caras vogė nuo žmonių pinigus pavizdyje visokių padotkų, kad užlaikyti šim-

tus tukstančių žandarų, šnipų, popų, provokatorių. Ir ta cariškoji šaika draudė žmones nuo apšvietos, persekiojo mokyklas etc.

Tai kaip valdė paskutinis Rusijos monarchas! Miestų ir žemietijų sąjungos buvo priverstos eikvoti daugybes pinigų užlaikymui policijos, kuri saugojo ne žmonių teises, bet teises nuo žmonių. Aplūpti piliečiai negalėjo įsigyti patogias mokyklas, net sanitariškumo palaikymui trukdavo lėšų.

Visa caro valstybė buvo taip sutvarkyta, kad valdžia nuo žmonių daug ėmė, o beveik nieko jiems nedavė ir į jokias valdžios įstaigas žmonės nebuvo įleidžiami.

Valstybinėse caro įstaigose nerstėjo tik šnipai, žandarai ir gaujos visokių provokatorių. O tiems piliečiams, kuriems rūpėjo žmonių gerovė ir kurie už ją kovojo buvo atdaros įeiti tik kalėjimų durys.

Valstybės dumoje liaudies atstovų buvo mažai. Ten daugiausia rėkavodavo juodašimčiai Markov antrasai, Puriškevičius, Zamyslovskij, Graf Bobrinskij ir visa gauja popų bei kunigų. Žemietijos dumose taipgi nedaug liaudies draugų autoritetingas vietas galėjo užimti, o miestų dumose liaudies draugų visai nebuvo.

Žmonės buvo suvaržyti politiškai ir materialiai. Bet dabar pažiūrėkime ką lupo iš varginamos Rusijos išsigimėlis Nikolajus antrasai. Štai: jo nuosavybėje buvo 42 milijonai 500 tukstančių dešimtinių žemės. Tai kabinėtinės, altajskos, Nerčinskos. Apart to 8 milijonai dešimtinių "udielnių" žemių. Ir tai geriausi laukai. Geriausius miškus caras buvo pasiglemžęs. Iš vardginių nuomuotojų caras kas metas plėšė po 12 milijonų rublių!

Cariškoji šeimyna turėjo 100 fabrikų stiklo ir kitokių. Caras turėjo 1500 malunų, kuriuose dažnai del Vokijos gamino miltus iš Rusijos grūdų. Daugybėje vietų jis laikė užgrobes rudas ir anglių kasyklas. Caras buvo didžiausias pasaulyje degtinės pardavinėtojas. Svaigalų pardavinėjimas carui į metus duodavo apie 20 milijonų rublių.

Apart to žmonės turėdavo kas metas sudėti vien-caro sargų užlaikymui prie jo palocių po 16 milijonų rublių!

Dabar matome, ką caras lupo nuo žmonių ir ką jis jiems davė. Ir kas dabar gal pasakyti, kad gaila Nikolajaus. Ne, broliai, kas brangina daug nukentėjusių žmonių garbę ir likimą, kas

gina daug kentėjusių žmonių kad jie pasiliuosuotų iš tamsybės žabangų ir nedejuotų nuo priespaudos žandarų ir žemietijos načalninkų, tie pasakys: Ne, mums daugiau niekuomet nereikalingi Romanovai, kaip carai.

Verks tik popai ir kunigai, kuriems po caro skvernu taip gerai gyvenosi ir kuriems buvo valia viešai nuž žmonių vogti. Taip, jie apgailėstaus savo dieneles ir paminės "kramolą".

Tegul už Nikolajaus Romanovo dušią meldžiasi stambūs dvarininkai, grafai ir kunigaikščiai, dėl to kad jie galėdavo užimti visas cariškas tarnystes ir smaugti valstiečius kiek tik jiems norėdavosi. Smaugiamiams nebuvo valia skųsties, nes cariški tarnai — žemietijų načalninkai — užimdavo verkiančių valstiečių burnas.

Tegul verkia Nikolajaus žandarai ir šnipai, nes tiems visuomenės parazitams su caro mirėčia pasibaigė aukso dienos. Tegul verkia visi tie, kurie myli skriausti bejėgį varguolį ir nori, kad skriaudžiamasai visuomet būtų bėtis ir tylėtu.

Vienas rusų rašytojas kalbėdamas apie carų niekšybes tarp kit-ko sako:

"Gal tarpe Romanovų ir buvo gerų žmonių, bet jų reikia jieskoti dieną su žiburiu. Jau susekta, kad daugybė carų dalyvavo suokalbiuose prieš tėvynės reikalus ir veikė savo šalies naudai. Jeigu kuris ir rastųsi geresnis negu Nikolajus antrasai, tat lyg ne vis tas pats. Juk žmonių priespaudos budus įvedė ne vienas Nikolajus antrasai, bet visi pirmesnieji carai. Net geriausias caras, paliuosuotojas žmonių nuo baudžiavos — Aleksandras antrasai — ir tas nesigėdijo pasiimti sau 48 milijonus rublių išperkamu mokesčių. Jis taip "gerai" "paliuosavo" valstiečius, kad nuo pat "paliuosavimo" dienos ir iki paskutiniam Romanovui jie vargo ir del stokos žemės. Ne, nereikia Rusijai Romanovų! Ne, nereikia mums carų! Geriausias tegul musų caru buna visa liaudis ir jos tarybos".

NESIUNTINĖT KALĖDINIŲ DOVĀNŲ KAREIVIAMS.

Kariškoji valdžia išanksto pagarsino, kad šiuos metuos nesuntinėt kareiviams Francijoje jokių dovanų, kokias paprastai jiems siunčia tėvai, draugai, pažįstami, merginos ir tt., nes kiek tik yra vietos ant laivų, taip pat ir ant gelžkelių Francijoje, reikalinga gabenimui kareivių,

kaip ir jiems reikalingos neapsakomos daugybės maisto ir kitokių reikmenų.

Valdžia pataria geriau pinigų perduoti labdarinngoms įstaigoms, kurios ten ant vietos padarysiančios kiek tik galima ir tinkamai kareivius aprūpinančios.

Kaip valdžiai neparankiai atsieina tie siuntiniai, jie parodo praeitų metų atsitikimus. Amerikos kariuomenės nei ketvirta dalis dar tiek nebuvo Francijoje, o siuntinių tiek buvo siunčia ma, kad pavasaryje, gegužio mėnesyje dar šimtas vagonų su kalėdiniais siuntiniais įvairiose vietose sustumdytų laukę, kol viską bus galima prie progos persiųsti. Kada dabar kariuomenės ir kitų tarnystės skyrių pergabenta į Franciją daugiau kaip 2,000,000 vyrų, valdžia baimijasi, kad neapsakoma daugybė siuntinių labai neapsunkytų visus susinešimų ir gabenių kelius. Taigi nuo šio laiko nieko nebuvo priimama. Pasitikima, kad kitas Kalėdas visa kariuomenė galės švęsti namieje, o kad tą pasekmingiau atlikti, tai dabar reikia įtempti visas spėkas aprūpinimui kariuomenės, atidedant visą kitą į šalį.

Kareiviai vienok tenai nepasilikę užmirštai, nes tokios organizacijos kaip Raudonasis Kryžius, Jaunų Vyrų Krikščioniškoji Dr-ja, Kolumbo Karžygiai ir kitos, dagirdusios, joga valdžia šiais metais neprimisianti siuntinių, jau pradėjusios tenai rengti, kad kariaujantieji tinkamas Kalėdas tenai turėtų, net įtaisiant aglaites ir pavaišinimus apkasuose, jei tik kareiviai kokią nors lindyne kur turi.

NUMIRĖ MOTONO.

Neseniai rezignavusis Japonijos užsienio reikalų ministras, Viscount Ichiro Motono, numirė Japonijos sostinėje Tokyje rugsėjo 18 d. š. m. Jis buvo Japonijos ambasadorium Petrograde nuo 1906 iki 1916 metų.

SLAKELIAI!

Prieš vartojant. Po varojant.

Slakai ir plėtmai ant veido, spuogai, dedervinės ir visi odos nevalumai — išnyks visiškai su patvirtinimu kad niekuomet negrįžs, po vartojimo kelius kartus šitą mostį gražum "Venus". Kaina su persiuntimu ir nurodymu kaip vartoti \$2.00. Siųskit pinigus ir užsakymus antrašū:

"Stefania",

569 West 191 st., Dept. 17, New York, N. Y. (41)

Tel. So. Boston 270.

DR. JOHN MacDONNELL, M. D.
Galima susikalbėti ir lietuviškai
Ofiso valandos:
Rytiais iki 9 val.
Po pietų 1 iki 3
Vakarais 6 iki 9.
536 Broadway, So. Boston.

Bell Phone Dickinson 3995 M.
Dr. Ignotas Stankus
1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.
Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.
Ofiso Valandas:
Nuo 9 rito iki 5 po pietu
Vakarais, Ketverge nuo 6 iki 9 P. M.
Nedėliomis iki 4 po pietu.

DR. ST. ANDRZEJEWSKI
Vienatinis Lenkiškas
DANTŲ DAKTARAS.
Užtaisu pasigadinusius dantis ir dedu naujus. Laiką garantuoju. Ištraukiu dantis be jokio skausmo.
176 Harrison ave., Boston, Mass.

Dr. Paul J. Jakmauh
(Jakimavičius)
Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 6 val. vakare.
509 Broadway, Kampas G St., So. Boston, Mass.
Telephone South Boston 502

Labai Puikus RESTORANAS!
Geriausia vieta dėl vyrų pietus ir vakarienę suvalgyti. Lietuviški valgiai gaminami.
J. Mathus.
344 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Išgaminuojam akis ir pritaikom akinius.

H. S. Stone O.D.
Akis Specialistas.
399a Broadway, Tarpe E ir F gatvių, South Boston.

W. S. S.
Laikė šio liepos mėnesio jums reikia nusipirkti Karės Saugumo Žymes (War Savings Stamps) už \$4.18 kiekvieną. Sausio 1 d., 1923 metais Suv. Valst. valdžia grąžins už juos po \$5.00 už kiekvieną.
Jeigu jums bus reikalingi pinigai, tai nereikės laukti penkių metų. Kiekvienas krasos ofisas išmokės pinigais už "žymes" bėgyje 10 dienų.
Tos "žymės" neša ketvirtą (4%) nuosimty išmokamų kas meto bertainis, jeigu jos bus laikomos iki sausio 1 d., 1923 m. Jeigu jos bus išmokamos pirm šio paskirto laiko, tai bus mokama tik trečias (3%) nuosimtis.
Taupumo žymės (Thrift Stamp) vertės 25 centų, tu ri tą pačią vertę, kaip pinigai perkant Karės Saugumo žymes.
Žymes galima gauti pirkti krasos ofisuose, bankuose, "Sandaros" administracijoje, krautuose ir kitose vietose, kam yra iškabinta raidės: W. S. S.

Prie išsinarinimo ir įsipjovimų
Tuoju įtrink D-ro Richter'io **PAIN-EXPELLER**
Nuo 50 metų nesuvadžiojantis ir letvnikų numylėtas naminis budas Tikras tikrai su pažymėta marke "IKARA"
35c. ir 65c. buteliukas visose aptiekose arba stiečiai nuo
F. A. D. RICHTER & CO.
14-80 Washington Street, New York, N. Y.

SKAITYKITE IR PLATINKITE "SANDARĄ."

Dr. George P. Ross
NO PLATES REQUIRED
DENTISTAS.
Traukia dantis be skausmo. Lengvais išmokėjimais.
455 Broadway, So. Boston, Mass.

Vasara Ateina.

Bus šilta. Dabar geriausias laikas užsisakyti Siutus kuriuos mes pasiuvam puikiai sulig valiausias "block" sistemos kirpimo. Šitaip pasijuti drabužiai geriausiai tinka kožnam žmogui. Zemos kainos — darbas gvarantuotas. Taipgi visokius drabužius išvalome, išprosinam ir sutaisom.
So. Boston Custom Tailors, K. Plioplis, A. Samokaitis sav. 278 Broadway, South Boston, Mass.

PUIKIAUSIA SO BOSTONE BARZDASKUTYKLA IR KIRPYKLA
JUOZO KAZIUKONIO.
Užlaikau geriausius barberius, pridėdau švarą, skutame ir kerpame visokiomis madomis — kaip kas nori.
Turiu švairią pirmos klesos pirčių ir galima išsimaudyti.
224 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Kiekvienam patarčiau

perskaityti šitą apskelbimą kuris yra iš geriausių kostumerių kraudžių Lawrence. Darau drabužius iš gerų materijų ir pritaikau pagal žmogaus išaugimo. Darba gvarantuojau. Darau drabužius ant užsakymo. vyrams ir moterims, prieinamoms kainoms. Taipgi mokinu kraudčius dirbti. Kurie norite išmokyti tikro petrinu iškirpimo galite atsiskaityti per laišką arba ypatingai. Platenių žinių gautie kreipkitės šiuo adresu:
Petras Valiulis, 42 1/2 Haverhill st., Lawrence, Mass.

Telephone So. Boston 605
LIETUVIŠKAS Advokatas
WILLIAM F. J. HOWARD
Lietuviška pavardė buvo Vincas F. J. Kavaliauskas
315 W. Broadway SO. BOSTON MASS.

Teisingiausia ir geriausia lietuviška
APTIEKA
Sutaisau receptus su didžiausia atyda, nežūrin, ar tie receptai Lietuvos ar Amerikos daktarų. Tai vienatinė lietuviška aptieka Bostone ir Massachusetts valstijoje. Gyduolių galit gaut kokios tik pasulyj yra vartojamos. Galit reikalaut per laikus, o aš prisijūsiu per expressa.
K. ŠIDLAKUSAS
Aptiekorius ir Savininkas
226 Broadway, kampas C Street, SOUTH BOSTON, MASS.
Telephone South Boston 2104 ir 2103

Vietos žinios.

GRIPPO AUKOS.

A. A. Julijona Radzevičiūtė.

Štai paveikslas jaunos lietuvaitės, Julijonos Radzevičiūtės, kuri sulaukus vos 15 metų amžiaus tapo auka nelemtos influenzos. Nors Julijona buvo šioje šalyje augus, bet lietuvių ji dideliai brangino. Da mokykloje budama ji dalyvavo lietuvių judėjime. Šis paveikslėlis yra imtas tuomet, kuomet Julijona šoko lietuvišką baletą Grand Opera svetainėje Bostone, statant komp. M. Petrausko operetę "Velniąs Išradėjas." Julijona priklausė prie "Gabijos", turėjo gerą balsą ir dalyvavo jos parengimuose.

A. A. Julijona numirė rugsėjo 20 d. 1918 m., o jos motina nuo tos pačios ligos numirė rugsėjo 23 d. 1918 m. Liko tik viena sesutė 17 metų amžiaus.

Apart paskelbtų pereinamą "Sandaros" numerį mirusių nuo gripo, pneumonijos ir influenzos Bostono lietuvių mums dar yra žinomi dar šie:

Antose Kmitukė, 14 metų amžiaus, gyvenusi po num. 284 Fifth st., mirė rugsėjo 27 d. 1918 m. Priklausė prie "Gabijos" vaikų choro.

Morta Kučinskienė, 33 m. amž., 102 Silver st., numirė 26 d. rugs.

Ursulė Šumskienė, gyvenusi po numeriu 70 F. street, numirė rugsėjo 26 d.

Ignas Punis, numirė rugsėjo 26 d. Paliko pačią ir kudikius.

Mikas Volungevičius, apie 28 m., numirė Newton 28 d. rugsėjo. Paliko pačią, sunų ir dukterį.

Antanas Kargasas, apie 30 m. amžiaus, 21 Jefferson st., Cambridge, numirė rugs. 26 d. Jis jau buvo beveik pagijęs nuo influencijos bet kuomet naktį išėjo į gatvę, jį kas-tai labai sumušė, tas jam ir priartino mirtį.

Baltramiejus Pauza mirė 29 d. rugsėjo. Jis priklausė prie daugelio draugysčių.

Valerija Reimienė ir **Kristina Dilienė**, šv. Jono Draugystės narės taipgi numirė nuo šios ligos.

Baltrus Dragunaitis, laikiusis šaltkalvystės dirbtuvę ant Broadway, numirė spalio 4 d. Apie tą patį laiką numirė ir p. Lazdauskas So. Bostone.

Viso Bostone laike trijų savačių nuo šios ligos išmirė 2559 žmonės šiaip:

Rugs. 14 Infl. 9 Pneum. 12
Rugs. 15 Infl. 15 Pneum. 9
Rugs. 16 Infl. 23 Pneum. 5
Rugs. 17 Infl. 28 Pneum. 13
Rugs. 18 Infl. 30 Pneum. 13
Rugs. 19 Infl. 32 Pneum. 10
Rugs. 20 Infl. 44 Pneum. 10
Rugs. 21 Infl. 57 Pneum. 23
Rugs. 22 Infl. 44 Pneum. 19
Rugs. 23 Infl. 74 Pneum. 13
Rugs. 24 Infl. 81 Pneum. 199
Rugs. 25 Inf. 81 Pneum. 24
Rugs. 26 Infl. 123 Pneum. 33
Rugs. 27 Infl. 107 Pnem. 37
Rugs. 28 Infl. 128 Pnem. 24
Rugs. 29 Infl. 119 Pneum. 30
Rugs. 30 Infl. 142 Pneum. 29
Spal. 1 Infl. 152 Pneum. 50
Spal. 2 Infl. 135 Pneum. 40
Spal. 3 Infl. 166 Pneum. 25
Spal. 4 Infl. 154 Pneum. 29
Spal. 5 Infl. 117 Pneum. 37
Spal. 6 Infl. 153 Pneum. 37
Viso 2014 545
2559

"Gabija" į W. Lynną spalio 5 nevažiavo statyti "Lietuvišką Milijonierių" ir "Kaminakretį su Malunininku", kadangi Lynne didesnė dalis gyventojų serga influenza. Važiavus vėliau.

So. Bostono lietuvių draugijų susirinkimai ir parengimai pereinamoje savaitėje del influencijos nevyko.

Visi teatrai ir dalis bažnyčių Bostone uždaryta.

Liet. Atst. B-vės prakalbos nesusirinkimas taipgi nevyko del tos pačios priežasties.

Komp. M. Petrausko koncertas iš 6 d. spalio buvo nukeltas į 9 d. spalio, bet del influencijos siavimo tampa perkeltas net į 29 gruodžio, 1918 m. Steinert salėje.

Rengėjai.

Tamas Migauskas, gerai žinomas So. Bostono lietuviams ir prakilus jaunikaits, 12 d. rugsėjo tapo užmuštas karės lauke Francijoje. Jis įstojo kariumenėn liuonoriu, po baigimo advokaturos Bostono universitete.

ALTS. 7 kp. susirinkimas įvyks 18 d. spalio, 1918 m. Lietuvių svetainėje. Visi nariai, o taipgi užjučiantieji Sandarai yra užkviečiami į šį susirinkimą, nes bus daug svarbių tarimų.

V. J. Račkauskas, sekr.

Svečiai.

"Sandaros" redakcijoje lankėsi "Sandaros" skaitytojas jurininkas P. P. Oginskas. "Puiku tarnaut Amerikos laivyne" — sako Oginskas. "Ten žmogų puikiai prižiūro, visur užtaria, esiu apsidraudęs ant \$10.000 ir moku tik po \$6.67 mėnesį. Aš savanoriu pastojau į Regular navy ir nesigraudinu. Jokioj kitoj armijoj nę legijonus tokios geros tar-

nystos kareiviai neturi, kaip pas Dedę Samą." P. P. Oginską sako, kad Amerikos laivyne jis sutinkąs daug lietuvių, bet tik nekurie iš jų skaito lietuviškus laikraščius.

Taipgi lankėsi kitas jurininkas Antanas Gabrėnas. "Jeigu visą laiką taip būtų Amerikos laivyne, kaip kad iki šioliai, tai aš nesigraudinčiau, kad pastojau ir visą amžį norėčiau turėti tokią duoną" — sako p. Gabrėnas. Jis taipgi yra senas "Sandaros" skaitytojas.

Taipgi lankėsi gerb. P. Bartkevičius iš Cambridge, mass.

Užpuolė bomai.

Kaip kiekviename didmiestyje taip ir Bostone visoki valkatos dažnai užpuolinėja žmones ir net šiame karės laike policija jų del ko tai nesuvaldo. Pereitos subatos vakare, jaunų bomų gengė besiarzeliuodama tarpe savęs prisikabino prie g. Antano Bendoraičio ir neišpasakytai apdaužė jam akis ir veidą. Tas barbariškas omų darbas tapo papildytas Waldorf restorane So. Bostone. Stebėties reikia iš Waldorf tarnų ir policijos, kurie matydami tokias scenas nepavartoja tinkamų budų bomų suvaldymui.

Įdomu kas užmokės už p. Bendoraičio rubų sudraskymą ir padarytas žaizdas. Vienas bomas tapo suimtas.

CAMBRIDGE, MASS.

Tulas žmogelis neperseniai buvo parašęs "Darbininke", kad visiems gerai žinomas V. Danielius numirė ir kaip prieš smertį kunigo neprisišaukęs, kaip po tam tapęs bedieviškai palaidotas, kaip jo dušėlė į peklą nukėliavusi ir tt. Juk visai negražu tokius niekus rašyti.

Gi faktiškai, p. V. Danielius yra sveikas ir kaip varė biznį, taip ir šiandien varo.

Dabar vėl tas brostvininkų organas rašo, kad kokioj ten bolinėj susirinkėj visi sandariečiai tik boles grajina. Turbut norėjo pasakyti, kad vyčiai ir "gerieji" katalikai tą darbą dirba. Jei taip but parašes, tai būtų tiesa, nes sandariečiai neturi laiko bolijų stumtyti. Sandariečiai yra užimti svarbiais gyvenimo reikalais. Vieni su bizniu, kiti budami viršininkais pašalinių draugijų turi prižiūrėti sergančius draugus, tretį rengeiasi prie žiemos sezono, kad užsiimti lavinimosi teatrais ir koncertais.

Mes neatkreipiam atydos ant to apgailėtino korespondento, bet "Darbininke" redaktoriai, rodos, turėtų žinoti, kad bažnyčių, bolinių, salinių ir tam panašių įstaigų palaikytojai yra vyčiai ir tamsūs katalikai.

Buvo dabar atsitikimas ant Willow st. Lietuviai laikė burdingierių, kuris neprigulėjo į jokią pašalpinę draugystę ir neturėjo pinigų, sakoma buvo prageręs. Jis staiga susirgo ir greit numirė. Gaspadorius, žinoma, nenori savo pinigais laidoti, o miestas nenori imti. Kur dėt? Jau žmogelis buvo sumanęs imti tuojau ir išsimfinti, o nabašninką palikti, tegul gulī sau kol kas paims, bet per didelį vargą miestas paėmė.

S.

"TEVYNE" IR MOTERŲ IR VAIKŲ MĖNESINIS PRIEDAS
— VISIEMS METAMS KAINUOJA TIKTAI \$1.00 —
Užrašykite ją savo draug ms ir pažįstamiems ir patarkite kožnam lietuviui skaityti.
Užsakymus ir piningus reikia siųsti sekančiu adresu:
A. B. STRMAITIS,
307 West 30th Street, New York City.

DAINOS.

Naujai išėjo mišriam balsam, chorui arba kvartetui, Miko Petrausko dainos — IV Sasiuvinys; telpa 10 dainų. Kaina sasiuvinio 25 c. Už 5 dol. duodasi 25 knygučių.

I ir III Sasiuvių visai nėra, — išparduota. "Aras" kvartetas — 40 c. kopija. 20 kopijų už 3 dol. "Girių Karalius" spaudoje. Viena kopija už 2 dol. Kas prisiuncia dabar 2 dol., tas gauna prie to ir "Kankles".

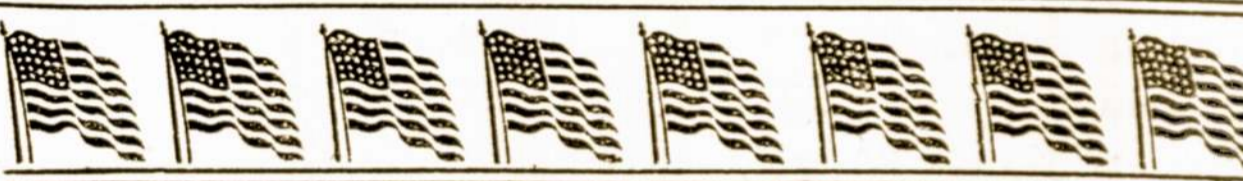
V Sasiuvinys dainų jau atspaudzintas, — tai duettai, tinka bile balsam. Viso telpa 34 dainos. Kaina 50 c. Už 5 dol. duodama 12 knygučių.

Rašyk:

MIKAS PETRAUSKAS

769 Broadway,

So. Boston, Mass.

W. S. S.

WAR SAVINGS STAMPS

Issued by the

UNITED STATES GOVERNMENT

Suv. Valst. valdžia išleido stampas, kurios karės gal pagreitins.

Visi pirkitė tas stampas, nes patys turėsite sau pelno ir valdžiai daug pagelbėsite.

Stampas kas mėnesis pakyla vienu centu brangiau. Jeigu dabar nusipirksite stampų už \$4.12 c. tai 1923 m. gausite \$5.00.

Jeigu dabar nusipirksite stampų už \$82.40, tai 1923 m. gausite \$100.00.

Pirkite visi stampas tuojau. Parduoda visuose bankuose ir pačose (post office).

Nueikite į pačią ar banką ir klauskite pirkti

War Savings Stamps

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem st., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių šaknių lietuviškų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo uždegimo reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptųjų ligų ir geriausių patarimus suteikiame, nuo patukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu žirsite pas mus, sutėdysite pinigų ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausių daktarus per telefoną visai uždyka.

H. CABITT,

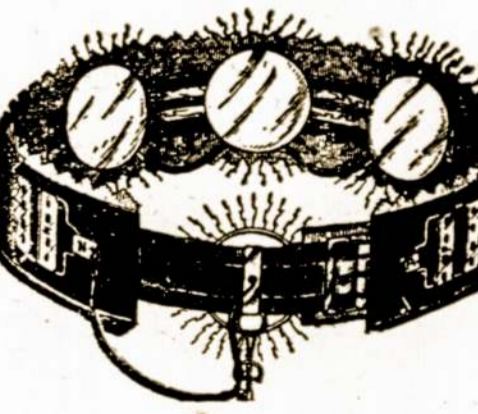
100 SALEM ST.,

BOSTON, MASS.

60 DIENŲ IŠBANDYMIU

DYKAI.

Pirsiškų 20 c. dabar.

Meskite netikusias gyduoles! Jeigu turite dusulį, reumatizmą, neuralgiją, paraližių, nerviškumą, sluogos, bronchito, silpnumą, pečių, silpnumą, užkietėjimą ir daugybę kitų ligų, arba skausmą bile kur. Prisiuskit 20 c. del vyriško diržo arba 30 c. del moteriško diržo, idant pagelbėti užmokėti prisiuntimo kaštus. Į keletą valandų mano stebuklingas diržas rasis jusų pačte. Užmokėkite rankpinigių \$3.98. Užsidėkite tuojau ir nešikite kožną dieną pagal nurodymus per du mėnesius, tada bėgyje 60 dienų jeigu nebusite užganėdinti, sugražinkite diržą atgal, o aš sugražinsiu jusų \$3.98. Nereikia laukti, pilnas užganėdinimas. Adresuokite: A. P. OWENS, Dept. 52'E
152 W. 14 Street, New York.

Pranešam Rudeninį Atpiginimą
Naujų Madų Sijonų ir Sutų Krautuvės

381 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Turim pilną eilę moterių ir merginų siutų, žiuponų, sijonų, suknių ir furs labai prieinamom kainom. Sukalbam Lietuviškai, Rusiškai ir Lenkiškai. Ypatingai priimami Lietuviai. Pataisom dykai. Užeikit pabandyti.

The Up-To-Date Cloak and Suit Co.

381 Broadway,

So. Boston, Mass.

Atdara kas vakaras iki 9 val. Subatomis iki 12 valandai.

Geriausai Lietuviški

Rekordai

Žemiau paminėti rekordai lėšuoja 85 centus vienas. Išsirink kuris jums patinka ir prisiusk pinigus, aš jums nusiųsiu į namus. Rekordai abiejų pusių, t. y. po dvi dainas kožnas.

IDAINAVO MIKAS PETRAUSKAS, TENORAS.

E 3348 — Suktinis. Valia, Valužė (iš Operos "Šienapiūtė").
E 3796 — Bernužėli Nesvoliok. Eisiu mamai pasakysiu.
E 3349 — Prirodino Seni Žmonės, Kur Tas Šaltinėlis.
E 3350 — Naujoji Gadynė. Dainius.
E 3623 — Ilgu, Ilgu Man ant svieto. Mano Skarbas. Valcas.
E 3797 — Jau kad Aš Augau. Šią Nedėlė.
E 3840 — Ant Kalno Karklai siubavo. Šią Naktelę per Naktelę.
E 3841 — Atėjo Žiemelė. Vai, kad aš išjojau.
E 2356 — Lietuva, Tėvynė musų. Tykia! Nemunėlis teka.
E 2357 — Birutė. Kur banguoja Nemunėlis.
E 2358 — Darbininkų Marselietė. Sukelkime kovą.
E 2392 — Sveiki broliai dainininkai. Ko liudit sveteliai.
E 2393 — Saulelė raudona. Jojau dieną.
E 2394 — Už šilingėlį. Šių nakcialy. (Džukiška daina).

IDAINAVO MARĖ IR JONAS ČIZAUSKAI.

E 3190 — Tris berneliai. Vakarinė daina.
E 3244 — Skambančios stygos. Tu mano motinėle.
E 3191 — Ant marių krantelio. Saulutė tekėjo.
E 3245 — Gimtinė šalis. Sunku gyventi.
E 3192 — Giedu dainelę. Gegužinės daina.
E 3291 — Plaukia sau laivelis. Lopšinė.

IDAINAVO A. KVEDERAS, BARITONAS.

E 2223 — Pamylėjau vakar (Liaud. daina). Draugė. Polka-mazurka.
E 2224 — Mano laivas, daina. Į sveikatą, maršas. Orkestrą.

IDAINAVO MARĖ KARUŽIUTE, SOPRANAS.

E 3625 — Miškas Užia. Sudiev Lietuva.
E 3842 — Sveika Maria. Ave Maria.
E 1247 — O kur buvai diėduk mane. Idain. Bradunienė ir Vaškevičius. Ungarų išokis. Orkestrą.

ARMONIKA SOLO IR DUETTAI.

E 2651 — Vilniaus maršas. Audra, Mazurka.
E 2652 — Raseinų polka. Kazokas, valcas.
E 3315 — Stumbriškių polka. Jurgiuok kazokas.
E 3316 — Polka nuo Rudos. Mažrasiška polka.
E 2590 — Šalies grožybė. Valcas. Žuvininkų valcas.
E 2581 — Gražioji polka. Pavasario rytas, polka.
E 2582 — Kalnų aukštumose, valcas. Kariškas maršas.
E 2706 — Žemaičių polka. Gudri, mazurka.
E 2397 — Klumpakojis. Kokieta, polka.
E 3798 — Kur vėjai pučia. Esu garbingas vyras.
E 2705 — Visur linksma. Sok į ratą.

C. P. YURGELUN

377 BROADWAY.

SO. BOSTON, MASS.